

Finansdepartementet

Datum 2012-01-12
Dnr 15-2011-1180
Ert datum 2011-09-26
Er referens Fi2011/3843

Yttrande över betänkandet Spara i goda tider – för en stabil kommunal verksamhet, SOU 2011:59

Rikskontrollen har tagit del av betänkandet från utredningen *Kommunsektorn och konjunkturen*. Betänkandet aktualiserar den omfattande frågan om vilken beredskap som krävs i de offentliga finanserna för att kunna hantera stabiliseringspolitiska risker och hur en sådan beredskap skapas på bästa sätt. I vårt yttrande över betänkandet väljer vi att i huvudsak ta upp vissa frågor kopplade till det finanspolitiska ramverket som väcks av utredningens förslag.

Syftet med ett centralt system för stabilisering av kommunala intäkter är att denna ska kunna skydda verksamheten i tider av sådana samhällsekonomiska kriser då det inte är rimligt att enskilda kommuner och landsting har en tillräcklig egen beredskap. Bakgrunden till att frågan har utretts är, enligt direktivet, att det finns en risk för att kommunernas och landstingens agerande kan förstärka konjunkturvariationerna. Utredningens analyser visar att detta inte har varit något omfattande problem under den studerade perioden, vilken bland annat omfattar den finansiella- och ekonomiska kris som bröt ut 2008. Rikskontrollen menar därför att förslag om att inrätta en särskild fond för ovan nämnda syfte, med ökade administrationskostnader och ökad komplexitet som följd, kan ifrågasättas. Rikskontrollen vill också instämma i utredningens slutsats att ett långtgående stabiliseringssystem på central nivå skulle behöva justeras ofta, vilket i sin tur skulle skapa instabila förutsättningar för planering för såväl kommuner som staten.

Kommunstabiliseringsfonden föreslås ligga som ett konto i Riksgälden. På samma sätt som Stabilitetsfonden, vilken inrättades för att finansiera kostnader i samband med stödåtgärder till finansiella institut 2008, föreslås Kommunstabiliseringsfonden ligga utanför statens utgiftstak. Rikskontrollen är kritisk till inrättandet av ytterligare en fond (eller konto) som placeras

utanför utgiftstaket. Trovärdigheten för det finanspolitiska ramverket, där utgiftstaket ingår, är i hög grad avhängig av att detta på ett så fullständigt sätt som möjligt omfattar statens utgifter.

En eventuell Kommunstabiliseringsfond skulle däremot komma att ingå i den avstämning som görs av överskottsmålet. Överskottsmålet innebär att det finansiella sparandet i genomsnitt över en konjunkturcykel ska uppgå till 1 procent av BNP i den offentliga sektorn. Eftersom statens inkomster från kommunavgifterna inkluderas då sparandet stäms av mot överskottsmålet kan fonden under dess uppbyggnadsskede komma att innebära minskade krav på de primära källorna till statliga överskott. Det betyder att kommunavgifterna kan komma att resultera i ett lägre skatteuttag i övrigt eller av ökade statliga utgifter. Under dessa omständigheter skapas det därför inte i realiteten en ökad statsfinansiell beredskap för kommunkriser. I det avseendet riskerar en Kommunstabiliseringsfond fungera på liknande sätt som Stabilitetsfonden. Denna problematik uppmärksammades nyligen i Riksrevisionens granskning av Stabilitetsfonden (RiR 2011:26).

Sammanfattningsvis anser Riksrevisionen att förekomsten av separata konton för skilda ändamål komplicerar såväl regeringens planering för hur det finanspolitiska ramverkets mål ska uppfyllas, som uppföljningen av detta.

Beslut i detta ärende har fattats av riksrevisor Claes Norgren.
Revisionsdirektör Lena Unemo har varit föredragande.

Claes Norgren

Lena Unemo